

เปรียบเทียบทฤษฎีความรู้ระหว่างสำนักปรัชญานายายะกับเพลโต

A comparative Study of the Theory of knowledge the Philosophy of Nayaya and Plato

พระยุพธนา ปภัสสร^๑

พระยุพธนา อธิจิตโต, ดร.^๒

บทคัดย่อ

การศึกษาในครั้งนี้ได้กำหนดวัตถุประสงค์ในการศึกษาไว้ ๓ ข้อดังนี้ (๑) เพื่อวิเคราะห์ทฤษฎีความรู้ของปรัชญานายายะ (๒) เพื่อวิเคราะห์ทฤษฎีความรู้ของเพลโต และ (๓) เพื่อเปรียบเทียบทฤษฎีความรู้ระหว่างปรัชญานายายะกับเพลโต ผลของการศึกษาพบว่า

ผลการวิจัยการวิเคราะห์ทฤษฎีความรู้ของปรัชญานายายะ พบว่า ปรัชญานายายะยอมรับว่า ความรู้เกิดจากสาเหตุ ๔ ประการ คือ (๑) การประจักษ์ หมายถึง ความรู้โดยความประจักษ์ (Perception) คือ ความรู้ที่ได้มาจากความสมเหตุสมผลของความรู้ เพราะเป็นความรู้ที่สามารถยืนยันตัวความรู้นี้ได้ โดยหลักฐานทางประสบการณ์โดยประสาทสัมผัสทั้ง ๕ (๒) การอนุมาน หมายถึง ความรู้ที่เกิดขึ้นโดยการอาศัยสิ่งที่ประจักษ์ โดยการอนุมานนั้นจำต้องอาศัยเครื่องหมายตรรกวิทยา ปรัชญานายายะ ถือว่าความสัมพันธ์ที่แน่นอนระหว่างสิ่ง ๒ สิ่ง เป็นหัวใจแห่งการอนุมาน (๓) การอุปมาน หมายถึง ความรู้ที่เกิดขึ้นภายหลัง ได้แก่ ความรู้ที่ได้มาจากประสาทสัมผัสอย่างใดอย่างหนึ่งโดยผ่านทางประสบการณ์โดยตรง คือ ผ่านทางอายตนะทั้ง ๕ ความรู้ที่เกิดขึ้นภายหลังนั้น (๔) ศัพท์ประมาณ หมายถึง ความรู้ที่ได้จากข้อความหรือประโยคคำพูดที่เทพหรือมนุษย์ผู้เชื่อถือได้กล่าวหรือรจนาไว้

ผลการวิจัยการเปรียบเทียบทฤษฎีความรู้สำนักปรัชญานายายะกับเพลโต พบว่า ปรัชญาของสำนักนายายะพบว่า ความรู้ของสำนักปรัชญานายายะ ยอมรับว่า ความรู้มี ๒ อย่าง คือ ปรมา หมายถึง ความรู้ที่ถูกต้อง ๒ อปรมา หมายถึง ความรู้ที่ไม่ถูกต้อง ไม่สมเหตุสมผล ได้แก่ ความรู้มีลักษณะเป็นกลาง อาศัยอายตนะภายในและภายนอก ทำหน้าที่ประสานร่วมกันจึงถือได้ว่า เป็นความรู้แท้ และปรัชญานายายะยังเห็นว่าความรู้ที่แท้จริงนั้นต้องได้มาจากประสาทสัมผัสทั้ง ๕ ประสบการณ์ตรง และเหตุผลเชิงตรรกะ

คำสำคัญ : ทฤษฎี, ปรัชญานายายะ, เพลโต

^๑ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาปรัชญา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา

^๒ อาจารย์ประจำหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา

ABSTRACT

This thesis has three objectives: (1) to analyze the knowledge theory of the Yayya philosophy; (2) to analyze Plato's theory of knowledge and (3) to compare the theory of knowledge of philosophy. Playaya with Plato

The results of the analysis of the knowledge theory of the Yayya philosophy found that the philosophy of Yayya admitted that. Knowledge is caused by four factors: (1) Perception is the knowledge derived from the reasonableness of knowledge. Because it is knowledge that can confirm that knowledge. By experience evidence by the 5 senses because it is error-free perception. The result of the coincidence of internal and external. Knowledge can happen. The relationship between Inner and outer anus It is the beginning of empirical knowledge. (2) Inference means knowledge acquired by the manifestation. Be the foundation for anticipating what is not yet manifest. By the interrelation of objects, such as smoke and fire, because it perceives something as a precursor to the perception of something else. humans or the world. Estimated not to be. 2) The terminology is the term of the deity, such as Brahma, as the truth or Revelation, as the message of the Vedas.

The results of Plato's Theory of Knowledge Theory is that Plato considers the world to be two worlds, the material world, the sensible worlds of eye, ear, nose, tongue and body. I know the image, the taste and the touch that Plato is a world of sensibility (World Sensible World), where the world of this object is only temporary. There is a constant change (Subjective Reality) is a world of illusion that is not true. This is a world of imperfections. The world is complete. Plato believes that the Absolute Reality is unmistakable. Is an eternal world That is the world of pattern (World Of Form Or Pattern) or world above the senses. Transcendental World or World of Idea, the theory of ideas, or forms of Plato, is a major philosophical discovery of Plato himself. This theory offers the essence or essence of things from the origins of Greek philosophy. At that time, Plato proposed that the essence of all things is a conception of non-eating, unformed. Plato's teachings disprove Soot's philosophy. Teachers do not have a true knowledge of international standards. Because what we perceive is a constantly changing substance. In this verse, Plato argued.

Keywords : the Theory, the Philosophy of Nayaya, Plato

๑. บทนำ

ความรู้คือปัญญา ความรู้คืออาวุธ ความรู้คือทรัพย์สิน ฯลฯ ซึ่งคำจำกัดความเหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งที่น่าค้นหาว่า เราจะ แสวงหาความรู้ที่มีมากมายเหล่านี้ได้อย่างไร มนุษย์ต่างก็มีความคิดเป็นของตนเอง และเชื่อว่า วิธีการแสวงหาความรู้ของตนเองนั้นว่าเป็นวิธีที่ดีที่สุด น่าเชื่อถือที่สุด และเป็นวิธีการแสวงหา ความรู้ที่สมบูรณ์แบบที่สุด โดยอาศัยความเป็นเหตุความเป็นผลต่าง ๆ มากล่าวอ้างด้วยเสมอ เพื่อนำมายืนยันความรู้ที่ตนได้มาว่า เป็นความรู้ที่ถูกต้องและมีความน่าเชื่อถือหรือไม่ และหากบุคคลใด ก็ตามที่ยอมรับในองค์ความรู้ของคนใดคนหนึ่งว่าเป็นผู้มีความจริงแล้ว ย่อมจะนำเอาหลักคำสอนของบุคคลนั้น ๆ มาเป็นแนวทางในการศึกษาและการลงมือปฏิบัติสืบต่อไป

เมื่อได้ศึกษาทฤษฎีความรู้ดังกล่าวทำให้เห็นว่ามี ความแตกต่างกันซึ่งไม่ทำให้ความจริงได้ และไม่สามารถยืนยันได้ว่าความรู้ชนิดใดบ้างที่ถูกต้องหรือมีความถูกต้องเหมือนกันแต่มีวิธีการอธิบายที่แตกต่างกันองค์ความรู้เหล่านี้เป็นการให้ความจริงที่สมบูรณ์ที่สุดหรือไม่ซึ่งเรื่องนี้เป็นเรื่องที่น่าศึกษาอยู่มากเพราะถ้าศึกษาให้ถึงแก่นจะมีประโยชน์แก่บุคคลโดยทั่วไปเป็นอย่างมากและโดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อศึกษาเปรียบเทียบสำนักปรัชญานายายะกับเพลโตด้วยแล้วยังมีความน่าสนใจและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งเพราะทฤษฎีความรู้ของปรัชญาทั้ง ๒ สำนักนี้มีลักษณะที่เหมือนกันและแตกต่างกัน โดยปรัชญานายายะยอมรับว่าความรู้เกิดมาจากการที่เราประจักษ์ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง ๕ เท่านั้น ส่วนเพลโต ถือว่าความรู้ันั้นเกิดจากการคิดตามหลักเหตุผลในใจ ไม่ได้เกิดจากประสาทสัมผัสเป็นต้น

ทฤษฎีความรู้ของสำนัก ปรัชญานายายะกับเพลโตนั้น มีลักษณะที่ความเหมือนกันหรือแตกต่างกันอย่างไร และบทบาทของความรู้ดังกล่าวนั้นเป็นไปในลักษณะใด จึงทำให้นักคิดทั้งสองมีแนวคิดที่เหมือนและแตกต่างกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเปรียบเทียบให้เห็นความเหมือน และความแตกต่างในรายละเอียดมากยิ่งขึ้น เพื่อให้เกิดความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้อง และเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้ที่ใคร่ศึกษาทั้งสองทฤษฎีสืบต่อไป

๒. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- ๒.๑ เพื่อวิเคราะห์ทฤษฎีความรู้ของปรัชญานายายะ
- ๒.๒ เพื่อวิเคราะห์ทฤษฎีความรู้ของเพลโต
- ๒.๓ เพื่อเปรียบเทียบทฤษฎีความรู้ระหว่างปรัชญานายายะกับเพลโต

๓. วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าทำการวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิจัยในเชิงเปรียบเทียบ (Comparative Research) โดยการศึกษา และค้นคว้าทางเอกสาร (Documentary) ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

๑. ศึกษารวบรวมข้อมูลจากเอกสารชั้นปฐมภูมิ (Primary Resource) มีหนังสือปรัชญาอินเดียของ พัน ดอกบัวพุทธศักราช ๒๕๕๕ หนังสือปรัชญากรีก “ป่อเกิดภูมิปรัชญาตะวันตก” พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมมจิตโต) พุทธศักราช ๒๕๔๐ และผลงานแปลของ ปรีชา ช่างขวัญเย็น ในหนังสือเรื่อง The Republic (อูทมรัฐ)

๒. ศึกษารวบรวมข้อมูลจากเอกสารชั้นทุติยภูมิ (Secondary Resource) มีตำราวิชาการ ข้อมูลจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และรายงานการวิจัยต่าง ๆ ที่มีสอดคล้องกับงานวิจัยนี้

๓. วิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดตามกรอบของวัตถุประสงค์ และประเด็นดังต่อไปนี้ คือ ความหมายของความรู้ ประเภทของความรู้ บ่อเกิดของความรู้ ระดับของความรู้ และเกณฑ์ในการ ตัดสินของความรู้

๔. สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาวิเคราะห์เรื่องทฤษฎีความรู้ของปรัชญาสำนักนยาระกับเพลโต ผู้วิจัย เห็นว่า ยังมีทฤษฎีที่น่าสนใจทางปรัชญาที่จะนำมาศึกษาวิเคราะห์ เพิ่มเติม เพื่อเป็นองค์ความรู้ใหม่ ให้กับบุคคลทั่วไปได้ศึกษา ดังนี้

๑) การศึกษาวิเคราะห์เกณฑ์ตัดสินจริยธรรม เนื่องจากเกณฑ์การตัดสินจริยธรรม เป็น ปัญหาสำคัญอีกปัญหาหนึ่งของจริยศาสตร์ คือ ปัญหาเรื่องเกณฑ์ตัดสินจริยธรรมในชีวิตของแต่ละคน เราต้องเผชิญกับการเลือกตัดสินการกระทำว่าถูกหรือผิดอย่างไรอยู่ตลอดเวลา ในการตัดสินการกระทำของมนุษย์ว่าเป็นการกระทำที่ดีหรือเลว ถูกหรือผิดนั้น เป็นเรื่องที่เราทำได้ยากถ้าปราศจาก หลักเกณฑ์ที่เรียกว่า “เกณฑ์ตัดสินจริยธรรม คือ หลักที่ใช้ตัดสินการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งว่าผิด หรือถูก นักปรัชญาได้ถกเถียงกันในเรื่องนี้และได้เสนอเกณฑ์ตัดสินจริยธรรมหรือมาตรการจริย ะแตกต่างกันไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความคิดพื้นฐานของแต่ละคน ทศนะของนักปรัชญาเกี่ยวกับปัญหานี้ ที่ จะนำมาเป็นหลักในการวิเคราะห์ คือ ทฤษฎีสัมพันธนิยม กับ สัมบูรณ์นิยม

๒) การศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบ อภิปรัชญา กับ ญาณปรัชญา กล่าวคือ ศึกษาด้ว การวิเคราะห์หา ความจริงคืออะไร และ จะแสวงหาความจริงด้วยวิธีการใดได้บ้าง

๓) การศึกษาวิวัฒนาการความคิดปรัชญาตะวันตกและปรัชญาตะวันออก โดยการที่จะ ศึกษาเพื่อให้เข้าใจวิวัฒนาการความคิดปรัชญาได้ชัดเจน จึงจำเป็นต้องศึกษาโดยการเชื่อมโยงกับ วิวัฒนาการของมนุษย์ในด้านสังคม การเมือง เศรษฐกิจ รวมทั้งประวัติศาสตร์ควบคู่กันไปด้วย

๕. ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิเคราะห์เรื่องทฤษฎีความรู้ของปรัชญาสำนักนยาระกับเพลโต ผู้วิจัย เห็นว่า ยังมีทฤษฎีที่น่าสนใจทางปรัชญาที่จะนำมาศึกษาวิเคราะห์ เพิ่มเติม เพื่อเป็นองค์ความรู้ใหม่ ให้กับบุคคลทั่วไปได้ศึกษา ดังนี้

๑) การศึกษาวิเคราะห์เกณฑ์ตัดสินจริยธรรม เนื่องจากเกณฑ์การตัดสินจริยธรรม เป็น ปัญหาสำคัญอีกปัญหาหนึ่งของจริยศาสตร์ คือ ปัญหาเรื่องเกณฑ์ตัดสินจริยธรรมในชีวิตของแต่ละคน เราต้องเผชิญกับการเลือกตัดสินการกระทำว่าถูกหรือผิดอย่างไรอยู่ตลอดเวลา ในการตัดสินการกระทำของมนุษย์ว่าเป็นการกระทำที่ดีหรือเลว ถูกหรือผิดนั้น เป็นเรื่องที่เราทำได้ยากถ้าปราศจาก หลักเกณฑ์ที่เรียกว่า “เกณฑ์ตัดสินจริยธรรม คือ หลักที่ใช้ตัดสินการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งว่าผิด หรือถูก นักปรัชญาได้ถกเถียงกันในเรื่องนี้และได้เสนอเกณฑ์ตัดสินจริยธรรมหรือมาตรการจริย ะแตกต่างกันไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความคิดพื้นฐานของแต่ละคน ทศนะของนักปรัชญาเกี่ยวกับปัญหานี้ ที่ จะนำมาเป็นหลักในการวิเคราะห์ คือ ทฤษฎีสัมพันธนิยม กับ สัมบูรณ์นิยม

๒) การศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบ อภิปรัชญา กับ ญาณปรัชญา กล่าวคือ ศึกษาด้านการวิเคราะห์หา ความจริงคืออะไร และ จะแสวงหาความจริงด้วยวิธีการใดได้บ้าง

๓) การศึกษาวิวัฒนาการความคิดปรัชญาตะวันตกและปรัชญาตะวันออก โดยการที่จะศึกษาเพื่อให้เข้าใจวิวัฒนาการความคิดปรัชญาได้ชัดเจน จึงจำเป็นต้องศึกษาโดยการเชื่อมโยงกับวิวัฒนาการของมนุษย์ในด้านสังคม การเมือง เศรษฐกิจ รวมทั้งประวัติศาสตร์ควบคู่กันไปด้วย

บรรณานุกรม

(๑) หนังสือ

สุรพงษ์ โสธนะเสถียร. **วิทยาปรัชญา**. พิมพ์ครั้งที่ ๖, กรุงเทพมหานคร : ประสิทธิ์ภักดิ์ แอนด์พิน ตั้ง, ๒๕๕๒ .

บุญมี แทนแก้ว. **ญาณวิทยา (ทฤษฎีความรู้)**. พิมพ์ครั้งที่ ๓, กรุงเทพมหานคร : ประสิทธิ์ภักดิ์ โอ เตียนสไตร์, ๒๕๔๓.

สุรพงษ์ โสธนะเสถียร. **วิทยาปรัชญา** .

วิทย์ วิศทเวทย์. **ปรัชญาทั่วไป**. พิมพ์ครั้งที่ ๑๗, กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์ ๒๕๔๗.

ชัยวัฒน์ อัดพัฒน. **ญาณวิทยา (ทฤษฎีความรู้)**. พิมพ์ครั้งที่ ๔, กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๒.

เอ็ม.ทิริยันนะ. **ปรัชญาอินเดียสังเขป**. แปลโดยวิจิตร เกิดวิศิษฐ์. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, ๒๕๓๐.

พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมมจิตโต). **ปรัชญากรีก บ่อเกิดภูมิปรัชญาตะวันตก**. พิมพ์ครั้งที่ ๗, กรุงเทพมหานคร : สยาม, ๒๕๔๐.

สมัคร บุราวาส . **วิชาปรัชญา**. พิมพ์ครั้งที่ ๔, กรุงเทพมหานคร : ศยาม, ๒๕๔๔.

ซี.อี.เอ็ม.จอร์ต. **ปรัชญา**. แปลโดย วิทย์วิศทเวทย์. พิมพ์ครั้งที่ ๓ .กรุงเทพมหานคร :ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๑.

อดิศักดิ์ ทองบุญ. **ปรัชญาอินเดีย** . กรุงเทพมหานคร : พิมพ์ครั้งที่ ๓. สำนักพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๖.

สุมาลี มหณรงค์ชัย. **ฮินดู-พุทธ จุดยืนที่แตกต่าง** . กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สุขภาพใจ, ๒๕๔๖.

สุชีพ ปุญญานุภาพ. **ประวัติศาสตร์ศาสนา** . พิมพ์ครั้งที่ ๕. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ บำรุงสารสิน , ๒๕๓๒.

สุนทร ณ รังสี. **ปรัชญาอินเดีย : ประวัติและลัทธิ**. กรุงเทพมหานคร : พิมพ์ครั้งที่ ๓. สำนักพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๔.

สนั่น ไชยานุกูล. **ปรัชญาอินเดีย(แปลและเรียบเรียง)** . พิมพ์ครั้งที่ ๒ . กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์กรมการศาสนา, ๒๕๑๙.